

Podsumowanie, o którym mowa w art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.)

Włączenie kwestii środowiskowych do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020

Celem głównym RPO WP 2014-2020 jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju województwa. Rozwój ten będzie osiągniany m.in. poprzez uzupełnienie infrastruktury B+R, umożliwiające świadczenie usług badawczych na rzecz przedsiębiorców, a także prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych, których wyniki mogą być skomercjalizowane (w wyniku ich sprzedaży do gospodarki lub wdrożenia w praktyce gospodarczej) CT1. (Wzmocnienie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji), CT3. (Wzmocnienie konkurencyjności MŚP). Szczególnie istotne z punktu widzenia ochrony środowiska jest wspieranie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej oraz realizacja priorytetów wyszczególnionych w CT6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami.

Kwestie środowiskowe były brane pod uwagę na każdym etapie opracowania RPO WP 2014-2020, co znalazło odzwierciedlenie w określaniu priorytetów inwestycyjnych oraz przykładowych projektów jakie mogą być realizowane w ramach RPO WP 2014-2020.

Z ekologicznego punktu widzenia niezwykle istotna będzie realizacja projektów w ramach priorytetów inwestycyjnych określonych w następujących celach tematycznych:

- *CT 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach*
  - PI 4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
  - PI 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym.
  - PI 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Realizacja ww. priorytetów prowadzić będzie do zmniejszenia wykorzystania paliw stałych do celów grzewczych i bytowych na rzecz paliw płynnych oraz zwiększenia wykorzystania energii pochodzącej z OZE. W efekcie nastąpi zmniejszenie ilości wydobycia surowców

energetycznych. Korzystnym dla środowiska będzie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, co spowoduje ograniczanie/redukcję emisji gazów wywołujących efekt cieplarniany.

- *CT 5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem*

- PI 5b Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

Szczególnie korzystne znaczenie dla środowiska, będzie miała racjonalnie prowadzona gospodarka wodami, co będzie skutkowało zwiększeniem bezpieczeństwa przed skutkami powodzi, suszy oraz deficytu wody. Ograniczanie rozmiaru i częstotliwości powodzi, suszy czy innych zjawisk katastrofalnych ma duże znaczenie dla środowiska przyrodniczego, zwłaszcza dla bioróżnorodności oraz dla zdrowia i życia ludzi. Istotnym aspektem jest wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenie odporności na klęski i katastrofy.

- *CT 6 Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami*

- PI 6a Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.
- PI 6b Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.
- PI 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- PI 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

Realizacja ww. priorytetów inwestycyjnych będzie miała bezpośredni, pozytywny wpływ na jakość wszystkich elementów środowiska. Szczególne znaczenie będzie miała realizacja projektów z zakresu ochrony i przywracania różnorodności biologicznej, wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę. Istotnymi działaniami dla poprawy jakości środowiska będzie realizacja przedsięwzięć z zakresu gospodarki odpadami, a także inwestowanie w sektor gospodarki wodnej, w tym w sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków. Poprawa jakości wód ma znaczenie zarówno dla różnorodności biologicznej zależnej od wody oraz dla zdrowia ludzi.

- *CT 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej*

- PI 7b Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.
- PI 7c Rozwój i usprawnienie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej.
- PI 7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

Ważnym aspektem z punktu widzenia ochrony środowiska jest rozwój niskoemisyjnych systemów transportu, co przekładać się będzie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, zwłaszcza w miastach. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych będzie miało pozytywny wpływ na jakość życia i zdrowia mieszkańców regionu.

Aspekty środowiskowe były brane pod uwagę także przy określaniu priorytetów inwestycyjnych określonych w CT 8. (Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcia mobilności pracowników), CT 9. (Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją), CT 10. (Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie). W tych przypadkach pozytywne oddziaływanie na środowisko będzie miało charakter pośredni – uczeń, student, pracownik, osoba wykluczona społecznie lepiej wykształcona/wyedukowana jest bardziej wrażliwa na kwestie środowiskowe.

Sposób uwzględnienia opinii, rekomendacji i uwag z konsultacji oraz zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko

Na etapie programowania zapewniony został otwarty i szeroki udział partnerów w konsultacjach społecznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Zgodnie z art. 19a, w związku z art. 6 ust. 2-4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) oraz na podstawie art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.), w okresie od dnia 28 stycznia 2014 r. do dnia 3 marca 2014 r. przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz Prognozy oddziaływania na środowisko.

Do udziału w konsultacjach społecznych, a tym samym zgłaszania ewentualnych uwag oraz opinii, zaproszono wszystkich zainteresowanych, w tym m.in. samorządy, partnerów społecznych i gospodarczych oraz osoby prywatne.

W toku prowadzonych konsultacji społecznych w miastach subregionalnych w województwie zorganizowano 3 spotkania konsultacyjne, które odbyły się:

- w dniu 6 lutego 2014 r. w Przemyśle,
- w dniu 13 lutego 2014 r. w Krośnie,
- w dniu 20 lutego 2014 r. w Tarnobrzegu.

Zaproszenie do udziału w organizowanych spotkaniach wystosowano do Wojewody Podkarpackiego, radnych województwa, parlamentarzystów, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, instytucji otoczenia biznesu (agencje rozwoju regionalnego, izby gospodarcze), szkół wyższych, przedsiębiorców, służb mundurowych (straż pożarna, policja), organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych, zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury, instytucji związanych z ochroną środowiska.

Informacje o spotkaniach dostępne były również na stronach internetowych www.rpo.podkarpackie.pl, www.pife.podkarpackie.pl oraz w prasie regionalnej.

Dodatkowo w dniu 27 lutego 2014 r. w Rzeszowie zorganizowano 2 spotkania konsultacyjne (adresowane do jednostek samorządu terytorialnego oraz do przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji otoczenia biznesu, szkół wyższych).

Prośba o zaopiniowanie projektu RPO WP 2014-2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko skierowana została również do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Podkarpackiego, Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Dokument został pozytywnie zaopiniowany przez: Zespół do spraw Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej i Środowiska KWRIST, Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, Radę Działalności Pożytku Publicznego Województwa Podkarpackiego, Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Otrzymano również opinię Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Rzeszowie oraz Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania. Z uwagi na ograniczenia wynikające z dokumentów takich jak Linia demarkacyjna oraz Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, część uwag zawartych w opinii RDOŚ nie mogła zostać uwzględniona. Opinia RDOŚ została uwzględniona w zakresie dotyczącym zwiększenia alokacji na Priorytet Inwestycyjny 6d *Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.*

Uwagi i wnioski zostały rozpatrzone przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.

Z łącznej liczby uwag zgłoszonych do projektu RPO WP 2014-2020:

- 80 uwzględniono,
- 143 częściowo uwzględniono,
- 425 nie uwzględniono.

W zakresie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu RPO WP 2014-2020 5 uwag uwzględniono, natomiast 2 uwag nie uwzględniono.

Wnoszone w trakcie konsultacji uwagi dotyczyły m.in. konieczności uzupełnienia lub uszczegółowienia zapisów Programu, przesunięć w alokacji środków, rozszerzenia listy potencjalnych beneficjentów oraz typów projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych, dodania lub zmiany wskaźników produktu lub rezultatu, ujęcia zapisów o charakterze wdrożeniowym, przeznaczenia środków na obszary problemowe, zastosowanie preferencji terytorialnych w stosunku do potencjalnych biegunów wzrostu określonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020. Uwzględnione uwagi dotyczące kwestii środowiskowych dotyczyły m.in. dodania w ramach *IV Osi Priorytetowej Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego* do typów beneficjentów parków narodowych, organizacji pozarządowych i organów administracji rządowej, doprecyzowania kwestii zasięgu projektów dotyczących gospodarki ściekowej, a także stosowania właściwego nazewnictwa w przypadku projektów przeciwpowodziowych. Wśród zgłaszanych uwag do *III Osi Priorytetowej Czysta Energia* znalazły się uwagi dotyczące dodania zapisów nt. energii elektrycznej opartej na ogniwach fotowoltaicznych i kolektorach słonecznych, przedstawienia w *Diagnozie wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/ sektorów objętych programem* informacji na temat wsparcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury dystrybucyjnej energii elektrycznej, usunięcia

zapisu mówiącego o realizacji inwestycji termomodernizacyjnych w mieszkalnictwie “do poziomu optymalnego pod względem kosztów”, dodania do typów beneficjentów organizacji pozarządowych oraz podmiotów, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia, a także określenia odległości farm wiatrowych od zabudowy związanej ze stałym pobytem ludzi.

Również wśród uwag do projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020 z 11 marca 2014 r. przekazanego na Międzyresortowy Zespół ds. Programowania i Wdrażania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej znalazły się uwagi dotyczące kwestii środowiskowych. Uwzględnione zostały m.in. uwagi Ministerstwa Środowiska dotyczące dodania odniesienia do *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 (SPA 2020)*, wskazania podstawy finansowania gospodarki ściekowej tj. Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz przedstawienia w *Diagnozie wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem* informacji na temat stanu jakości powietrza w województwie podkarpackim.

Potencjalny wpływ na środowisko w wyniku realizacji Programu został przedstawiony w *Prognozie oddziaływania na środowisko*. Obligatoryjnym elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest przedstawienie propozycji rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko. Większość zawartych w projekcie RPO WP 2014-2020 działań oraz spodziewanych ich efektów, zgodnie z analizą przeprowadzoną w Prognozie, oceniono jako pozytywne bądź neutralne w odniesieniu do środowiska, w tym w odniesieniu do obszarów Natura 2000.

Rozwiązania zapobiegające i ograniczające negatywny wpływ zostały przedstawione dla działań, którym w przeprowadzonej analizie i ocenie przypisano potencjalnie negatywne skutki środowiskowe, bądź skutki mieszane (pozytywne i negatywne) niezależnie od faktu, iż w wielu przypadkach będą to działania służące ochronie środowiska. Należą do nich działania przewidziane w ramach następujących priorytetów inwestycyjnych: PI 3a, PI 3c (*Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*), PI 4a (*Oś priorytetowa III Czysta energia*), PI 5b, PI 6a, PI 6b (*Oś priorytetowa IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego*), PI 7b, PI 7d (*Oś priorytetowa V Infrastruktura komunikacyjna*), PI 8b (*Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna*).

Do podstawowych, potencjalnych zagrożeń środowiska, jakie mogą wynikać z realizacji prawdopodobnych inwestycji należą:

- zmniejszanie przestrzeni otwartych i powierzchni biologicznie czynnych, w tym: na terenach wiejskich, miejskich i w obrębie terenów podmiejskich,
- fragmentacja przestrzeni, w tym tworzenie barier dla migracji gatunków oraz barier w odniesieniu do zachowania i tworzenia ciągłości korytarzy ekologicznych, skutkujących fragmentacją i ubożeniem biotopów;
- presja na tereny cenne przyrodniczo i ważne dla zachowania bioróżnorodności.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji części zamierzeń winny polegać na:

- unikaniu kolizyjnych przebiegów liniowych elementów infrastrukturalnych z obszarami cennymi przyrodniczo, w tym obszarami Natura 2000, obszarami cennych krajobrazów oraz z obszarami o predyspozycjach do rozwoju turystyki, powinny w najmniejszym stopniu (zwłaszcza inwestycje transportowe) ingerować w ciągłość korytarzy ekologicznych zarówno leśnych jak i rzecznych;
- realizacji rozwoju i modernizacji inwestycji drogowych oraz inwestycji związanych z rozwojem sieci elektroenergetycznej służącej dystrybucji energii z odnawialnych źródeł energii (OZE), z uwzględnieniem ochrony ludzi przed negatywnym oddziaływaniem;
- stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie infrastruktury komunikacyjnej na ludzi (m.in. ekrany akustyczne, zieleń izolacyjna, ciche nawierzchnie); na środowisko wodne (separatory związków ropopochodnych dla spływów zanieczyszczonych wód z pasów drogowych) oraz na środowisko biotyczne (m.in. przejścia dla migrujących zwierząt, okratowania urządzeń odwadniających pasy drogowe),
- unikaniu kolizyjnych lokalizacji zamierzeń inwestycyjnych energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii z obszarami prawnej ochrony przyrody, w tym obszarami Natura 2000 oraz obszarami ważnymi z punktu widzenia ochrony krajobrazu i bioróżnorodności,
- realizacji rozwoju OZE, zwłaszcza energetyki wiatrowej, z uwzględnieniem ochrony akustycznej ludzi,
- stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie OZE (energetyki wodnej) na faunę wodną, m.in.: stosowanie przepławek dla ryb,
- unikaniu realizacji zamierzeń inwestycyjnych technicznej ochrony przed zagrożeniami powodziowymi (zbiorniki retencyjne), na terenach cennych przyrodniczo i ważnych dla zachowania bioróżnorodności;
- dbałości o najmniejszą kolizyjność rozwoju infrastruktury dla turystyki i rekreacji z obszarami cennymi pod względem przyrodniczym i ważnymi dla zachowania bioróżnorodności,
- stosowaniu zasady wariantowania lokalizacyjnego i technologicznego przy realizacji wszystkich zamierzeń inwestycyjnych, pozwalającej na wybór wariantu optymalnego z punktu widzenia ochrony środowiska.

Powyższe rekomendacje zostały rozpatrzone i będą brane pod uwagę w procesie oceny projektów. Oznacza to, że decyzję o przyznaniu dofinansowania dla projektów, które wiązać się mogą z potencjalną ingerencją w środowisko, poprzedzać ma ich szczegółowa analiza pod kątem zastosowanych rozwiązań ograniczających potencjalne, negatywne skutki środowiskowe. Jednym z przewidywanych rozwiązań jest ujęcie w kryteriach oceny projektów dodatkowych punktów za stosowanie takich rozwiązań.

Przyczyny wyboru przyjętego programu w świetle innych uzasadnionych alternatyw

W trakcie opracowywania Programu były brane pod uwagę określone alternatywy. Z przedstawionych powyżej informacji wynika jednak, że końcowy Program odzwierciedla wyniki analizy społeczno-ekonomicznej, które podkreśliły potrzebę ochrony i poprawy środowiska naturalnego. W związku z powyższym oczekuje się, że realizacja Programu będzie miała pozytywny wpływ na środowisko.

Rezygnacja z realizacji Programu zmniejszyłaby możliwość poprawy środowiska w regionie i jakości życia jego mieszkańców. Należy jednak zaznaczyć, że negatywne wpływy będą kontrolowane poprzez monitoring i przeprowadzane w razie potrzeby oceny oddziaływania projektów na środowisko.

Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego jest narzędziem służącym zarządzaniu funduszami przewidzianymi dla realizacji wybranych inwestycji w latach 2014-2020.

Dokument pn. „Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020” został sporządzony na podstawie art. 55 ust. 3 pkt. 5 oraz ust. 5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.1235 ze zm.) transponującego przepisy art. 9 ust. 1 lit. c w związku z art. 10 ust. 1 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Zgodnie z art. 55 ust. 5 ww. ustawy organ opracowujący projekt dokumentu, jakim jest Regionalny Program Operacyjny, jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko.

System monitorowania będzie obejmował w szczególności realizację założonych celów środowiskowych RPO WP 2014-2020. Monitorowanie i ocena RPO WP 2014-2020 będą prowadzone przez Instytucję Zarządzającą (Zarząd Województwa Podkarpackiego) przy pomocy Koordynatora do spraw Środowiska w ramach IZ RPO WP.

Koordynator będzie sporządzać co 2 lata sprawozdanie, które będzie zatwierdzane przez Instytucję Zarządzającą. Podstawą oceny w zakresie oddziaływania na środowisko będą głównie wskaźniki przewidziane w programie RPO WP 2014-2020. Przede wszystkim wykorzystywane będą wskaźniki rezultatu, a w niektórych przypadkach także wskaźniki produktu. Wykorzystywane będą również inne dostępne dane dotyczące stanu jakości środowiska, jego zasobów i zmian, w tym również trendów tych zmian. Wskaźniki rezultatu (strategiczne) zostaną użyte zwłaszcza w zakresie Osi Priorytetowych III (Czysta energia) i IV (Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego).

Poszczególnym osiom priorytetowym przypisano różne liczby i rodzaje wskaźników. W sprawozdaniu zostaną poddane analizie zarówno same wskaźniki, jak również wskaźniki w kontekście czynników zewnętrznych niezależnych od realizacji programu, takich jak np.: warunki meteorologiczne w danym okresie sprawozdawczym, zjawiska makroekonomiczne, zmiany metodyk pomiarowych itp.

Sprawozdanie będzie komplementarne z działaniami monitorującymi realizację m.in.: Planu gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego, Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej, Programu ochrony powietrza dla strefy miasta Rzeszów i Wojewódzkiego programu rozwoju odnawialnych źródeł energii dla województwa podkarpackiego.

Źródłem danych w zależności od wskaźnika będą przede wszystkim: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Wojewódzki System Odpadowy, dane przedstawione przez Beneficjentów, Instytucja Zarządzająca, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Przedmiotowy dokument został sporządzony na podstawie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Zmiany i uzupełnienia zostały wprowadzone m.in. biorąc pod uwagę zapisy art. 10 ust. 1 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, w świetle których

zalecane jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu. W związku z tym uznano za zasadne wykorzystanie w monitoringu, oprócz wskaźników i danych zawartych w RPO WP 2014-2020, również danych zawartych w sprawozdaniach dotyczących realizacji następujących projektów/programów:

1. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).
2. Wojewódzki plan gospodarki odpadami.
3. Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów.
4. Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej.

Ponadto zostaną również wykorzystane raporty dotyczące stanu jakości środowiska sporządzane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Poniżej, w Tabeli 1, zostały przedstawione wskaźniki monitorujące wpływ realizacji dokumentu RPO WP 2014-2020 na jakość środowiska w ramach 5 spośród 9 osi priorytetowych:

- I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka,
- II. Cyfrowe Podkarpackie,
- III. Czysta energia,
- IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
- V. Infrastruktura komunikacyjna.

Tabela 1. Wskaźniki monitorujące wpływ na środowisko.

Oś priorytetowa	Wskaźniki	Źródło danych
I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	Wielkość emisji pyłów PM10 rozumiana jako wzrost ilości emisji lub spadek wielkości emisji w związku z realizacją przedsięwzięcia [t/rok]	Beneficjent (w oparciu o Kartę informacyjną przedsięwzięcia / raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko)
	Wzrost lub spadek ilości odpadów produkowanych w związku z realizacją przedsięwzięcia [t/rok]	Beneficjent (w oparciu o Kartę informacyjną przedsięwzięcia / raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko)
	Wzrost lub spadek ilości ścieków przemysłowych powstających w wyniku realizacji przedsięwzięcia [m ³ /rok]	Beneficjent (w oparciu o Kartę informacyjną przedsięwzięcia / raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko)
II. Cyfrowe Podkarpackie	Zanieczyszczenie środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym	WIOŚ
III. Czysta energia	Spadek emisji CO ₂	Beneficjent
	Wielkość emisji pyłów PM10 rozumiana jako wzrost ilości emisji lub spadek wielkości emisji w związku z realizacją przedsięwzięcia [t/rok]	Beneficjent (w oparciu o Kartę informacyjną przedsięwzięcia / raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na

		środowisko)
	Stosunek wartości stężenia średniorocznego pyłu PM10 do wartości dopuszczalnej w punktach kontrolnych wyznaczonych przez WIOŚ	WIOŚ
IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, w tym szkła, papieru i tworzyw sztucznych, w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych w skali województwa w ciągu roku.	Departament Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego
	Redukcja ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych do składowisk w stosunku do roku 1995	Departament Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego
	Wzrost lub spadek ilości odpadów produkowanych w związku z realizacją przedsięwzięcia [t/rok]	Beneficjent (w oparciu o Kartę informacyjną przedsięwzięcia / raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko)
	Stan jakości wód w jednolitych części wód danego cieku	WIOŚ
	Wzrost lub spadek ilości ścieków przemysłowych powstających w wyniku realizacji przedsięwzięcia [m ³ /rok]	Beneficjent (w oparciu o Kartę informacyjną przedsięwzięcia / raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko)
	Ilość osób, które uzyskały dostęp do kanalizacji sanitarnej	Beneficjent
V. Infrastruktura komunikacyjna	Stosunek wartości stężenia średniorocznego pyłu PM10 do wartości dopuszczalnej w punktach kontrolnych wyznaczonych przez WIOŚ	WIOŚ

Przy wyborze wskaźników kierowano się przede wszystkim kryterium ich dostępności w pozyskiwaniu, dlatego nie mogą w pełni obrazować oceny potencjalnych skutków środowiskowych będących wynikiem wdrażania RPO WP 2014-2020. W miarę rozwoju systemu monitorowania oraz przy okazji ewaluacji można zaproponować nowe, bardziej miarodajne wskaźniki, służące rzeczywistej ocenie wpływu realizowanych działań na środowisko.